

Батьки можуть бути позбавлені батьківських прав, якщо буде встановлено, що вони ухиляються від виконання батьківських обов'язків по вихованню дітей, їх утриманню та забезпеченню. А також, невиконання батьками або особами, що їх замінюють, цих обов'язків тягне за собою попередження або накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. [3]

Не дивлячись на всі встановлені законні норми та вимоги, нерідко зустрічаються сім'ї, в яких потреби дитини не те щоб не забезпечували, а взагалі один із батьків витрачає кошти виключно на себе, та на нібито «важливі» моменти, які стосуються цієї дитини, хоча це не є істинною. Легше кажучи, наживаються на коштах дитини. Виходячи з цього, можна зробити висновок, цій державі потрібні нові санкції, нові засоби контролю та забезпечення виконання законних обов'язків суб'єктів цивільних правовідносин. Адже від більшості проблем у цій сфері страждають не тільки учасники таких відносин, а й оточуюче їх суспільство.

Список використаних джерел:

1. Стягнення аліментів по-новому: веб-сайт URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/civilne-pravo/styagnennya-alimentiv-ponovomu.html> (дата звернення 17.11.2021)
2. Правове регулювання обов'язків батьків щодо утримання дитини та способи їх виконання: веб-сайт URL: https://minjust.gov.ua/m/str_29374 (дата звернення 17.11.2021)
3. Кодекс про адміністративні правопорушення: веб-сайт URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 22.11.2021)

ЗОСИМОВ Артем,

здобувач вищої освіти другого курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

ЮНІНА Марина,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права
та процесу Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

ПОНЯТТЯ САМОЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

Основними принципами цивільного права є: рівність учасників будь-яких відносин, свобода договору, обов'язкова гарантія відновлення порушених прав та їх захист, заборона втручання третіх осіб до приватних справ. На жаль, ми не можемо впевнено стверджувати, про абсолютне

дотримання цих принципів на практиці.

Питання самозахисту цивільних прав є актуальною проблемою у наш час, оскільки інститут самозахисту є відносно новим явищем. Це пояснюється тим, що роль самозахисту серйозно недооцінювалася, його вважали необхідним лише для припинення фактичних порушень, а найефективнішим способом врегулювання і захисту інтересів суб'єктів цивільних правовідносин вважався судовий захист. Слід зазначити, що тлумачення та нормативне визначення самозахисту з'явилося лише в ЦК України 2003 року [4].

Взагалі явище самозахисту тлумачиться як застосування суб'єктами правовідносин мір та засобів протидії проявам порушень законних інтересів суб'єктів цивільних правовідносин, що не є забороненими законодавством та не суперечать загальним принципам та нормам моралі суспільства [1]. Таким чином, ми можемо зазначити, що акт самозахисту є правомірною дією, що здійснюється без залучення до відповідних державних органів та їх представників. Його слід розцінювати як безпосередню дію, або лише право на здійснення, оскільки абсолютно будь-яке право полягає в змозі забезпечення його гарантії шляхом дії або бездіяльності, саме через це право на самозахист має відповідати можливості скоєння діяння, що і визначає самозахист як протидію незаконній поведінці інших суб'єктів цивільних правовідносин [4].

Як правило, самозахист є неможливим у випадку «реальної загрози», це пов'язано з тим, що в умовах необхідної оборони шкода може бути заподіяна тільки за присутності дійсного злочинного посягання і саме під час його вчинення, оскільки згідно статті 19 ЦК заходи самозахисту повинні відповідати праву, що порушене, та характеру дій, якими це право порушене. Також, за умов крайньої необхідності та необхідної оборони, заходи самозахисту встановлені статтями 36, 39 КК. Застосування цих заходів може відбуватися лише під час безпосереднього порушення, адже їх використання після припинення протиправного діяння буде розглядатися як перевищення допустимих меж захисту [1,2].

Якщо провести порівняльний аналіз з цивільним законодавством інших країн, то слід зазначити, що згідно з Німецьким цивільним уложенням, особа, з метою самопомоги має право вилучати, знищувати або пошкоджувати яку-небудь річ, затримувати особу, запідозрену в бажанні зникнути, долати опір тощо [3].

Акт самозахисту може бути реалізований шляхом виконання зобов'язання за рахунок боржника, це вказано в ст. 621 ЦК. Згідно з цією статтею, у разі невиконання безпосередньо боржником відповідно для кредитора певної необхідної роботи чи ненадання йому тієї чи іншої послуги кредитор уповноважений на виконання цієї роботи власноруч або доручити її виконання чи надання послуги третій особі і вимагати від боржника відшкодування завданих збитків, якщо інший варіант не встановлений договором, актами цивільного законодавства або не впливає із суті

зобов'язання [1]. З цього можна зробити висновок, що акт самозахисту є одним з існуючих заходів примусу, які дозволені законодавством для застосування фізичним і юридичним особам для захисту своїх цивільних прав та законних інтересів.

Як приклад механізму самозахисту цивільних правовідносин можна розглядати застосування концепції відмови від правочину, що передбачена ст. 214 ЦК України. Зазначена стаття не передбачає обмежень стосовно відмови від правочину, сторони можуть відмовитись як від дійсного, так і від недійсного правочину [1].

На нашу думку, попри свою «новизну», явище самозахисту є достатньо важливим та перспективним напрямом у сфері забезпечення дотримання основних принципів цивільного права, недооцінка цього методу регулювання правовідносин суттєво сповільнювала його популяризацію серед громадян, але, у наш час, на різноманітних ресурсах у мережі інтернет можна знайти та ознайомитися з великою кількістю випадків реальних осіб, що підтверджують ефективності цього методу, саме це сприяє його самопоширенню серед суб'єктів цивільних правовідносин.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс Україн. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356). Редакція від 28.10.2021, підстава - 1174-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
2. Кримінальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131) Редакція від 04.10.2021, підстава - 2147а-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Німецьке цивільне уложення (Bürgerliches Gesetzbuch Deutschlands mit Einfuhrungsgesetz) URL: <https://cutt.ly/HTjOAoU>
4. Ляшевська Л.І., Хлистун О.В. Правова природа самозахисту цивільних прав як засіб протидії цивільним правопорушенням. Серія ПРАВО. Випуск 51. Том 1. 2018. С.110 - 114